

GERIUM, Pri trati 47, 821 06 Bratislava

Smernica

o určení postupov, pravidiel a operatívnych opatrení na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby a prostriedkov telesného a netelesného obmedzovania v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení Zákona č. 445/1991 Zb. o Živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Schválil: PhDr. **Miroslava Čembová**, riaditeľka GERIUM

Dátum schválenia : **31.01.2013**

Dátum účinnosti : **1. 2. 2013**

Bratislava 2013

V súlade s § 10 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zbierky o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a Zákona č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov

vydávam

SMERNICU

o určení postupov, pravidiel a operatívnych opatrení na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby a prostriedkov telesného a netelesného obmedzovania

Článok I - Základné ustanovenia

Táto smernica určuje podmienky poskytovania kvality poskytovania sociálnej služby :

- a.) Pri uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania v základných ľudských právach a slobodách prijímateľa sociálnej služby (ďalej len „klient“) v súlade s Antidiskriminačným zákonom a
- b.) Povinnosti zariadenia pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby GERIUM a jeho organizačných zložiek pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z..

Článok II – Dodržiavanie zásad rovnakého zaobchádzania s klientmi

§ 1

- 1) Diskriminácia znamená konanie, ktorým sa s osobou zaobchádza menej priaznivo než s inými osobami a to na základe pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, alebo iného postavenia.
- 2) Za diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím.
- 3) Pri diskriminácii z dôvodu zdravotného postihnutia nie je objektívne odôvodnené rozdielne zaobchádzanie, ktoré spočíva v ustanovení podmienky zdravotnej spôsobilosti na prístup k zamestnaniu alebo podmienky na výkon určitých činností v zamestnaní ak to vyžaduje povaha tohto zamestnania alebo činnosti.

- 4) Každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.

§ 2

- 1) Pracovníci zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby GERIUM a jeho organizačných zložiek sú povinní dohliadať na to, aby klienti zariadenia neboli v spoločnosti znevýhodnení len preto, že ich telesné, či duševné schopnosti sú iné, než schopnosti väčšiny.
- 2) Ďalej sú pracovníci zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby GERIUM a jeho organizačných zložiek povinní dbať na to aby:
 - a) Neboli prijímané a vykonávané rozhodnutia, ktoré klientov znevýhodňujú v porovnaní s inou osobou (nepriama diskriminácia), s výnimkou tých rozhodnutí, ktoré sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu klientov,
 - b) Sa s klientmi nezaobchádzalo menej priaznivo, ako sa zaobchádza s inou osobou porovnateľnej situácii (priama diskriminácia),
 - c) Nedochádzalo k vytváraniu zastráajúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponížujúceho, potupujúceho, zneuct'ujúceho alebo urážajúceho prostredia (obťažovanie),
 - d) Nedochádzalo k verbálnemu, neverbálnemu, alebo fyzickému správaniu sexuálnej povahy, ktorého úmyslom, alebo následkom je, alebo môže byť narušenie dôstojnosti osoby (sexuálne obťažovanie),
 - e) Neboli vydávané pokyny na diskrimináciu v poskytovaní sociálnej služby klientom podľa Čl. II. §1 ods. 1, 2,
 - f) Nebolo vykonávané nábádanie na diskrimináciu.
- 3) Pracovníci zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby GERIUM a jeho organizačných zložiek sú povinní eliminovať predsudky, ale aj nevedomosti okolia o živote klientov zariadenia a ďalších zdravotne znevýhodnených občanov, ich schopnostiach a obmedzeniach.

§ 3

- 1) Každý klient zariadenia má právo na rovnaké zaobchádzanie o ochranu pred diskrimináciou.
- 2) Každý klient zariadenia sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je, alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania v poskytovaní sociálnych služieb v zariadení pre seniorov a v zariadení opatrovateľskej služby. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné napravit protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie.

Článok III – Povinnosti zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti klienta.

- 1) Pracovníci zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby GERIUM a jeho organizačných zložiek nemôžu používať prostriedky telesného a netelesného

obmedzenia (ďalej len „obmedzenie“) voči klientovi, ktorému sa sociálna služba poskytuje. Výnimkou sú len situácie, ak je priamo ohrozený život, alebo zdravie klienta alebo zdravie a život iných fyzických osôb (klientov, pracovníkov), a to iba po nevyhnutnú dobu. Povinnosťou pracovníkov zariadenia je prednostne použiť obmedzenia netelesnej povahy.

- 2) Za prostriedky netelesného obmedzenia v situácii podľa ods. 1 sa považuje najmä verbálna komunikácia, odvrátenie pozornosti, aktívne počúvanie. Za prostriedky telesného obmedzenia sa v rovnakej situácii považujú špeciálne úchopy, umiestnenie do bezpečnej miestnosti, použitie liekov.
- 3) Použitie obmedzenia musí byť pracovníkmi zariadenia zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení (ďalej len „register“, vzor – príloha č. 1) zriadenom na tento účel a musia byť s ním oboznámené blízke osoby klienta, resp. zákonný zástupca. Kópiu zápisu v registri je sociálny pracovník povinný bezodkladne zaslať Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Register je prílohou tejto smernice.
- 4) Register musí obsahovať:
 - Meno, priezvisko, dátum narodenia klienta voči ktorému sa použilo obmedzenie
 - Spôsob a dôvod obmedzenia klienta
 - Dátum a čas trvania obmedzenia
 - Opis okolností a príčiny, ktoré viedli k obmedzeniu klienta
 - Meno, priezvisko a podpis lekára- psychiatra, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, prípadne dodatočne bezodkladne schválil
 - Meno a priezvisko pracovníka zariadenia, ktorý sa k obmedzeniu písomne vyjadril
 - Popis zranení, ktoré utrpeli fyzické osoby
- 5) Použitie prostriedkov obmedzenia v zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby je povinný schváliť bezodkladne výlučne odborný lekár psychiater a vo výnimočných prípadoch v zmysle § 10 ods. 5 Zákona č. 448/2008 Z. z. aj dodatočne.
- 6) K použitiu telesného obmedzenia má povinnosť vyjadriť sa písomne sociálny pracovník. Účelom písomného vyjadrenia je zvýšenie objektivity použitia telesných obmedzení, z ktorého bude zrejmé ako došlo k danej situácii s možnosťou využiť tieto poznatky na zamedzenie podobných prípadov v budúcnosti.

Článok IV. – Záverečné ustanovenia

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom vydania.

Bratislava, 1. 2. 2013.

PhDr. Miroslava Čembová
riaditeľka

GERIUM, Pri Trati 47, 821 06 Bratislava

Príloha k „registru obmedzení“

Použitie netelesného alebo telesného obmedzenia – záznam (§ 10 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách)

Meno prijímateľa:
Priezvisko prijímateľa:
Dátum narodenia prijímateľa:
Dátum netelesného alebo telesného obmedzenia:

Spôsob obmedzenia: netelesné: ¹⁾

- verbálnou komunikáciou
- odvrátením pozornosti
- aktívnym počúvaním

telesné:

- špeciálne úchopy
- umiestnením do miestnosti na bezpečný pobyt
- použitím liekov na základe pokynu lekára

Dôvod a opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia:

.....
.....
.....
.....
.....

Opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzenie:

.....
.....
.....
.....
.....

Meno, priezvisko a podpis lekára so špecializáciou v špeciálnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil:

Meno a priezvisko:
Podpis:
Dátum:

¹⁾ hodiace sa začiarknúť – „X“

Vyjadrenie sociálneho pracovníka, ktorý sa vyjadril k použitiu obmedzenia:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
Meno a priezvisko sociálneho pracovníka

.....
podpis

Popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

V Bratislave dňa:

Vypracoval:

.....
Meno a priezvisko

.....
podpis

